

प्रकल्पाच्या प्रशासकीय मान्यतेच्या अंदाजपत्रकात
होणारी संभाव्य वाढ नियंत्रित करणे व मान्यता प्राप्त
किंमतीमध्ये होणारी वाढ टाळण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन शुध्दीपत्रक क्र.३:- सुप्रमा०४११/(२६२)/२०११/मोप्र-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक- १४ सप्टेंबर, २०१७

संदर्भ:- १) शासन परिपत्रक क्रमांक सुप्रमा०४११/(२६२)/२०११/मोप्र-१;

दि.१०/८/२०११

२) शासन शुध्दीपत्रक क्र सुप्रमा०४११/(२६२)/२०११/मोप्र-१; दि.२९/२/२०१२

३) शासन शुध्दीपत्रक क्र.२ सुप्रमा०४११/(२६२)/२०११/मोप्र-१;

दि.७/९/२०१५

प्रस्तावना:-

उपरोक्त संदर्भ क्र.१ च्या परिपत्रकान्वये तसेच संदर्भ क्र.२ शासन शुध्दीपत्रकान्वये प्रकल्पाच्या प्रशासकीय मान्यतेच्या अंदाजपत्रकात होणारी संभाव्य वाढ नियंत्रित करणे व मान्यता प्राप्त किंमतीमध्ये होणारी वाढ टाळण्याबाबत परिपत्रकातील मुद्दा क्र.२ अन्वये “प्रकल्पासाठी जमीन ताब्यात मिळाल्याशिवाय निविदा प्रक्रीया सुरु करू नये. तसेच जमीनीच्या संपादनाशिवाय त्यावरील प्रकल्पाच्या कोणत्याही दायित्वास मान्यता देण्यात येऊ नये”, असे निर्देश देण्यात आले आहेत.

सद्यस्थितीत राज्यातील २६ प्रकल्पांचा प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजनेत समावेश करण्यात आला आहे. त्यामुळे सदर प्रकल्प कालमर्यादेत पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

तसेच सिंचनाचा अनुशेष निर्मुलन करणेसाठी हाती घेतेलेले प्रकल्प प्राधान्याने पूर्ण करण्याबाबत मा. राज्यपाल महोदयांचे निर्देश आहेत.

प्रकल्पांतर्गत वितरण प्रणालीच्या कामाकरिता आवश्यकते नुसार खाजगी जमीनीचे संपादन आता सरळ खरेदीने करण्याबाबत महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णय दि.१२/५/२०१५ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार सरळ खरेदीने भूसंपादन प्रक्रिया क्षेत्रीय स्तरावर सुरु झालेली असून सरळ जमीन खरेदी करतेवेळी खालील प्रमाणे अडचणी क्षेत्रीय स्तरावर येत आहेत.

- १) ब-याच गटांमध्ये खातेदारांची संख्या खूप आहे व अशा ठिकाणी फेरफार झालेले नाहीत. त्यामुळे सर्व खातेदार एकत्र येण्यास व संमती मिळण्यास अडचण निर्माण होते. काही वेळेस खातेदारांची अभिलेखांमध्ये हिस्से वाटणी झालेली नसल्यामुळे प्रत्यक्ष एखाद्याच शेतक-याची जमीन जाते परंतु अशा वेळी सर्वांची संमती घ्यावी लागते.
- २) मयत झालेल्या खातेदारांच्या वारसांची नोंद झालेली नाही.
- ३) टायटल क्लीयर नसल्यामुळे होणारे आपसातील वाद.

- ४) संयुक्त मोजणी झाल्यावर काही वेळा गट नंबरचे पोट हिस्से महसुल यंत्रणेमार्फत करण्यात येतात परंतु त्यांच्या नोंदी संयुक्त मोजणी नकाशात नसल्याने भूसंपादन करण्यामध्ये अडचण निर्माण होते.
- ५) काही खातेदार नोकरी व्यवसाय निमित्त बाहेरगावी राहात असल्यामुळे त्यांचेशी संपर्क होत नाही. तलाठी कार्यालया मार्फत प्राप्त ७ / १२ उतारे आणि Online मिळणा-या उता-यांमध्ये तफावत असल्याने दुय्यम निबंधक नोंदणी परत करतात.

वरील सर्व बाबीमुळे प्रत्येक निविदा कामाकरीता लागणा-या सर्व जमीनींचे पुर्णतः संपादन करण्यास बराच कालापव्यय होत आहे व पर्यायाने प्रकल्पांचे किंमतीत वाढ होत आहे. याकरिता वितरण प्रणालीची कामे करतेवेळी संदर्भीय शासन निर्णयानुसार कार्यवाही केल्यास प्रकल्पांचे सिंचन क्षमता निर्मितीचे उद्दिष्ट साध्य करणे क्षेत्रीय स्तरावर शक्य होत नाही. तथापि, काही प्रमाणात जमीन संपादित झाल्यानंतर निविदा काढून कामे सुरु केल्यास वितरिका लघुवितरिका यांच्या जमीन ताब्यात असलेल्या भागातील लांबीचे काम पूर्ण होईपर्यंत उर्वरित जमीनीचे संपादन पूर्ण होणे शक्य आहे. असे केल्यास बराच कालापव्यय टाळता येऊ शकतो व याप्रमाणे प्रकल्प पूर्ण करणेचे उद्दिष्ट विहित कालावधीत साध्य करणे शक्य होईल व सिंचनाचा लाभ प्रत्यक्ष शेतक-यापर्यंत पोहचविण्याचे उद्दिष्ट साध्य होईल.

उपरोक्त बाबीचा विचार करता संदर्भीय शासन परिपत्रकातील मुद्दा क्र.२ बाबत खालील प्रमाणे शुध्दीपत्रक निर्गमित करण्यात येत आहे.

शुध्दीपत्रक

- २.१ प्रकल्पांतर्गत वितरिका अथवा लघुवितरिका यांच्या कामासाठी आवश्यक जमीनीचे किमान ५० टक्के क्षेत्र विधिवत स्वरूपात ताब्यात असल्यास सदर वितरिका / लघुवितरिकेच्या कामाची निविदा प्रक्रिया (Tender Notice) सुरु करता येईल. प्रत्यक्ष बांधकाम करतेवेळी कार्यकारी अभियंता यांनी कामाची सलगता राहिल अशीच कामे कार्यान्वित करून बांधकामे करणे बंधनकारक राहिल. कामाच्या सलगतेबाबत सर्वस्वी जबाबदारी संबंधीत कार्यकारी अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांची राहिल.

सदर बाब ही खालील सर्व निकष पूर्ण करणा-या प्रकल्पांना लागू राहिल.

- i) केंद्र शासनाच्या प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजना (PMKSY) अंतर्गत प्रकल्पाचा समावेश असल्यास किंवा मा.राज्यपाल यांच्या निर्देशानुसार सिंचनाचा अनुशेष निर्मूलन कार्यक्रमांमध्ये सदर प्रकल्पाचा समावेश असल्यास.
- ii) प्रकल्पास सुप्रमा आवश्यक असल्यास प्रकल्पाचा सुप्रमा प्रस्ताव किमान राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समितीकडे सादर झाला असला पाहिजे.
- iii) प्रकल्पाची शीर्ष कामे (धरण, जलाशय) पूर्ण झाली असली पाहिजेत तसेच प्रकल्पाचा मुख्य कालवा व शाखा कालवा, प्रस्तावित वितरिका/ लघु वितरिकेच्या मुखापर्यंत सलगतेने पूर्ण असला पाहिजे.
- iv) निविदा प्रक्रिया सुरु करून प्रत्यक्ष कार्यारंभ आदेश देईपर्यंत एकूण आवश्यक क्षेत्राच्या ७५% सलग क्षेत्र विधिवत स्वरूपात विभागाच्या ताब्यात असणे बंधनकारक राहिल. याप्रमाणे निविदेच्या अंदाजपत्रकासाठी तांत्रिक मान्यता देण्यास सक्षम अधिका-यांनी आवश्यक क्षेत्राच्या ७५% क्षेत्र विधिवत स्वरूपात विभागाच्या ताब्यात असल्याचे प्रमाणित

केल्यावरच कंत्राटदारास कार्यारंभ आदेश देण्याची कार्यवाही करता येईल. तसेच प्रत्यक्ष काम चालू झाल्यावर ते सलगतेने पूर्ण करत असताना उर्वरित २५% क्षेत्रातील भूसंपादन विधिवत भूसंपादन प्रक्रियेद्वारे अथवा थेट खरिदेद्वारे अथवा बंद नलिकेद्वारे सिंचनाची व्यवस्था स्वीकारून मूळ निविदा कालावधीमध्येच प्रत्यक्ष सिंचनाचा लाभ शेतक-यांपर्यंत पोहोचविण्याची कार्यवाही पूर्ण होणे बंधनकारक राहिल. भूसंपादनाअभावी निविदेस मुदतवाढ अथवा निविदेतर्गत भाववाढ देणे अनुज्ञेय राहणार नाही. याबाबत सुयोग्य अट निविदेत समाविष्ट करावी. तसेच केवळ निविदा कार्यवाही होऊन प्रत्यक्ष सिंचनाचा लाभ पूर्ण क्षेत्रास मिळण्याचे उद्दिष्ट पूर्ण न झाल्यास याबाबत संबंधीत क्षेत्रीय अधिकारी हे शिस्तभंग कार्यवाहीस पात्र राहतील.

- v) नवीन भूसंपादन कायदानुसार पाठपुरावा करून ताब्यात घेतलेल्या क्षेत्रासाठी भूसंपादन प्रक्रिया तत्परतेने करून त्यास आवश्यक निधी उपलब्ध करण्याची जबाबदारी सर्व क्षेत्रीय अधिका-यांची असेल.

२.२ उपरोक्त परिच्छेद २.१ मध्ये नमूद केलेल्या निकषात जे प्रकल्प बसणार नाहीत अशा सर्व प्रकल्पांतील घटक कामांसाठी आवश्यक असलेली संपूर्ण जमिन विधिवत स्वरूपात ताब्यात मिळाल्याशिवाय संबंधित प्रकल्प घटकाच्या कामासाठी निविदा प्रक्रिया सुरू करू नये तसेच विधिवत स्वरूपातील भूसंपादनाशिवाय संबंधित जमिनीवरील प्रकल्पाच्या कोणत्याही घटक कामाच्या दायित्वास मान्यता देण्यात येऊ नये.

सदर शासन शुद्धिपत्रक नियोजन विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.का.१४३४/ दि.२५/५/२०१७ व वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.१०९/व्यय-१२, दि.२९/५/२०१७ अन्वये तसेच व्यय अग्रक्रम समितीने दि.०७.०९.२०१७ रोजीच्या बैठकीत दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन शुद्धिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक २०१७०९१४१६०५५७५३२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावांने.

(सं.रा.तिरमनवार)
शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१. स्वीय सहाय्यक, मुख्य सचिव महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
२. स्वीय सहाय्यक, प्रधान सचिव(जसं), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. स्वीय सहाय्यक, सचिव(लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. स्वीय सहाय्यक, मुख्य अभियंता (दवप्र) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. स्वीय सहाय्यक, मुख्य अभियंता (जसं) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई

६. स्वीय सहाय्यक, मुख्य अभियंता (कृपातलं) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. स्वीय सहाय्यक, मुख्य अभियंता (पा.) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. सर्व तांत्रिक उपसचिव/अवर सचिव/उपअभियंता, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे
१०. कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे
११. कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगांव
१२. कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद
१३. कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
१४. महासंचालक, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था, नाशिक
१५. महासंचालक, जल व भूमी व्यवस्थापन, औरंगाबाद
१६. जलसंपदा विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व मुख्य अभियंता,
१७. मोप्र-१ कार्यासन संग्रहार्थ.